

מערכי שיעור פרויקט כתיבה

עיתונאית

מערך שיעור (1)

זמן שיעור: 80 דקות

נושא השיעור: ראיון עיתונאי

מטרה כללית:

- התלמידים יגדירו מה היא כתבת ראיון .
- התלמידים יבחין בין סוגי ראיונות עיתונאיות.
- התלמידים ילמדו איך כותבים ועורכים ראיון עיתונאי.

מושגים:

- ראיון עיתונאי
- מקורות מידע
- אתיקה עיתונאית בראיון העיתונאי

שיטת ההוראה:

- דיון כיתתי
- תרגילים לטיפול היצירתיות והחשיבה הביקורתית.
- קריאה של ספרות מקצועית בתחומי תקשורת, עיתונאות ואתיקה עיתונאית ויישום המושגים הנלמדים בניתוח דוגמאות.

מהלך השיעור:

המורה תציג לתלמידים נושא השיעור היום ומה אנחנו נלמד היום. תציג להם את הראיון העיתונאי האחרון של נשיא המדינה לשעבר שמעון פרס:

פתיחה

<https://www.youtube.com/watch?v=kAMT3nstQ7k> :

גוף השיעור : (הוראה והפעלה)

• **חלק ראשון:**

- לחלק לכל תלמיד מספר
- לחבר בין כל שני מספרים באופן אקראי
- המספר הקטן מבין השניים יהיה המרואיין, והמספר הגדול יהיה המראיין
- על כל קבוצה לנהל דיון, כדי לבחור נושא לריאיון עיתונאי מעניין על המרואיין בכל קבוצה.
- לכתוב שאלות ותשובות, למרואיין.
- לסכם את הריאיון.

• **חלק שני:**

- הקבוצות יתחלפו ביניהם בראיונות, על כל קבוצה להעריך את הריאיון של הקבוצה השנייה לפי הקריטריונים הבאים :

❖ **האם הנושא לריאיון מעניין**

❖ **האם בחירת הנושא מתאים לאישיות המרואיין**

❖ **האם השאלות בריאיון מתאימות ועונות על נושא הריאיון.**

❖ **האם עריכת הריאיון מעניינת את קהל הקוראים לפי דעתכם ולמה.**

❖ **מה הייתם רוצים להוסיף או להסיר מהריאיון.**

סיכום :

המורה מסכמת עם התלמידים את השאלה העיקרית שהשיעור העלאה מה הופך ריאיון עיתונאי למוצלח?

הדיון בתוך הכיתה יתמקד בהגדרת מה הוא ריאיון עיתונאי מעניין, איך העיתונאי צריך להתכונן לפני ואחרי הריאיון, איך כותבים ועורכים ריאיון עיתונאי.

מעריך שיעור (2)

זמן שיעור: 80 דקות

נושא השיעור: מבנה העיתון

מטרה כללית:

- התלמידים ידונו במה הן תפקידי העיתון.
- התלמידים יכירו סוגים שונים של עיתונים.
- התלמידים יזהו את ההבדלים בין עיתון איכותי לעיתון פופולרי.
- התלמידים יגדירו מאפייניו של מבנה העיתון התוכני.

מושגים:

- מאפייני ותפקידי עיתון.
- עיתון איכותי ופופולרי.

שיטת ההוראה:

- יצירה של טקסטים עיתונאיים ומשוב אישי וקבוצתי עליהם.
- עריכת ויצירת עיתון קבוצתי.
- ניתוח של עיתונים ושל טקסטים עיתונאיים ודיון במאפיינים הסגנוניים, במבנה, באסטרטגיות עוררות עניין, באמינות המידע והייצוג, בזיהוי העמדה שלהם ובהשפעות שלהם על הקורא.

מהלך השיעור:

פתחיה:

המורה תציג נושא השיעור ומהלך השיעור.

גוף השיעור: (הוראה והפעלה)

המורה תביא עיתונים ומגזינים בשפה הערבית והעברית. התלמידים יתבקשו להתבונן בהן. ולאחר מכן כל תלמיד יתבקש לערוך עיתון דומה ממגוון העיתונים שנמצאים לפניו. אחרי סיום גזירת התכנים של התלמיד ועריכתו לעיתון אחד שהתלמיד נתן לו שם ומבנה מיוחד. התלמיד יצטרך לתת תשובה על השאלה הזו: למה בחרת בתכנים הספציפיים לעיתון שלך?

סיכום:

כל תלמיד מציג את העיתון שלו, המורה והתלמידים יגדירו מה הוא מבנה ומאפייניו של עיתון, ובסוף השיעור כל חברי הקבוצה יתחילו לתכנן את העיתון הבית ספרי שהם הולכים לכתוב בסוף השנה.

מעריך שיעור (3)

זמן שיעור: 80 דקות

נושא השיעור: ידיעה חדשותית

מטרה כללית:

- התלמידים יגדירו מה היא ידיעה חדשותית.
- התלמידים יזהה ויסביר, מה הן הקריטריונים והמאפיינים של ידיעה חדשותית, שתהיה בעלת ממד חדשותי, שרוב המידע יהיה קיים בה. (6 המ"מים)
- התלמיד יגדיר את המושג "ערך חדשותי"
- התלמידים יזההו וילמדו את דפוסי הכתיבה השונים של הידיעות החדשותיות.
- התלמידים יזההו את מבנה הכתיבה של הידיעה החדשותית.

מושגים:

- ידיעה חדשותית.
- ערך חדשותי
- ששת המ"מים
- הפירמידה ההפוכה
- דפוסי כתיבה של הידיעה החדשותית: חח"מ, צילום עיתונאי חדשותי, צילום עצמאי או צילום מיובא + קרדיט ציטוטים (ישיר, עקיף), שילוב ראיונות בידיעה החדשותית, שילוב מקורות מידע בידיעה החדשותית.

שיטת ההוראה:

- ניתוח של עיתונים ושל טקסטים עיתונאיים ודיון במאפיינים הסגנוניים, ובמבנה הכתיבה שלהן.
- השוואות: מציאת הדומה והשונה בין ז'אנרים המטפלים באותו נושא, בין סגנונות כתיבה ועריכה של עיתונאים ועורכים, בין תפישות תפקיד עיתונאיות, בין סגנונות כתיבה עריכה ועיצוב בעיתונות מודפסת ובעיתונות מקוונת.
- תרגילי כתיבה לטיפול היצירתי והחשיבה הביקורתית.
- הצגת מצגת מסכמת לחומר התיאורטי.

מהלך השיעור:

המורה תציג בפני תלמידי הכיתה את תכנון השיעור, ותחלק את התלמידים לקבוצות של שלושה תלמידים, תנחה אותם למטלה של השיעור שהיא: כל קבוצה עליה להצטייד בעט ומחברת

לכתיבה, מצלמת פלאפון, מקלט קול. על כל קבוצה לכנס לשיעור אחד בבית הספר, עליהם לתעד את האירוע בכיתה בצורה הכי מעניינת ומובנת לקורא.

גוף השיעור: (הוראה והפעלה)

- ❖ התלמידים מתעדים את האירועים בכיתות
- ❖ התלמידים עורכים ומסכמים את האירועים שהם תיעדו בכיתות
- ❖ התלמידים מציגים את הסיכומים שלהם מול שאר חברי הכיתה.

סיכום:

המורה מסכמת את הפעילות בכך שהיא מציגה לתלמידים דוגמאות של ידיעות חדשותיות מהתקשורת הערבית, גם כן המורה מציגה מצגת מסכמת את כל החומר התיאורטי שמסביר את כל המושגים וסגנונות הכתיבה העיתונאית לידיעה החדשותית.

מעריך שיעור (4)

זמן שיעור: 80 דקות

נושא השיעור: צילום עיתונאי

מטרה כללית:

- התלמידים יכירו את יסודות השפה הויזואלית בעתונות הכתובה והמשודרת
- התלמידים ידעו לנתח מידע ומסרים ויזואליים בתקשורת
- התלמידים יכירו את מקורות ומאפייני הצילום העיתונאי לסוגיו

מושגים:

- הצילום העיתונאי: לימור, יחיאל. מן, רפי, "עיתונאות: איסוף מידע כתיבה ועריכה", הוצאת האוני' הפתוחה, 1997, עמ' 507-518. דגש על צילום חדשות וצילום מגזיני. מקורות לתצלומים בעיתונות.
- בחירת תצלומים: קני מידה לבחינת הערכיות החדשותית של תצלום, קני מידה לבחינת איכות התצלומים. קישור למאמר הנמצא גם בעמ' 507 – 518 אצל לימור ומן : http://www.amalnet.k12.il/sites/commun/library/photo/firm_zilum.htm

שיטת ההוראה:

- יצירה של טקסטים עיתונאיים ומשוב אישי וקבוצתי עליהם.
- הצגת סרטון בנושא צילום עיתונאי : <https://www.youtube.com/watch?v=XWH8OZ5zras>
- דיון כיתתי בנושא מאפייני צילום עיתונאי.
- מצגת מסכמת בנושא מאפייני הצילום העיתונאי.

מהלך השיעור:

המורה תבקש מהתלמידים לשבת בצורה מעגלית, ותפזר באמצע הכיתה כחמש עשרה תמונות עיתונאיות, ותגיד לתלמידים זה נושא השיעור שלנו היום.

גוף השיעור: (הוראה והפעלה)

- המורה תבקש מהתלמידים לקום ולהתבונן בתמונות ברצפה.
- אחרי כשתי דקות המורה תבקש מהתלמידים שכל אחד מהם יבחר תמונה אחת שהתחבר אליה. ואחר כך כל אחד יחזור למקומו.
- כל תלמיד יקבל דף שאלות שעליו להשיב עליהן :
 - ✓ למה בחרת בתמונה הזו? בתשובתך התייחס לצד האנושי שבתמונה, ולצד האיכותי בצילום התמונה?
 - ✓ מה שונה תמונה זו מצילום מסוג אחר של תמונות שאתה מכיר?

✓ מה הופך תמונה למוצלחת ומעניינת מבחינתך?

- כל תלמיד מציג את התשובות או חלק מהן מול הכיתה. וכך מתנהל דיון סביב הסוגים השונים של התמונות.

סיכום:

המורה מציגה מצגת מסכמת את החומר התיאורטי בנושא.
ומבקש מכל תלמיד שיצלם תמונה מהסביבה שלו שעונה על הקריטריונים והמאפיינים שסיכמנו ודנו בהן בכיתה.

מעריך שיעור (5)

זמן שיעור: 80 דקות

נושא השיעור: מאמר עיתונאי

מטרה כללית:

- התלמידים יגדירו מה מאפייניו של מאמר עיתונאי.
- התלמידים ידעו מה התפקידים השונים שממלא המאמר העיתונאי.
- התלמידים ידעו מה הן הכללים המנחים לכתיבת מאמרים עיתונאים.
- התלמידים ידעו מה הן סוגי וסגנונות הכתיבה למאמרים העיתונאים שונים.

מושגים:

- הכתיבה העיתונאית: פרשנות, מאמרים, ביקורת, כתיבה אישית.
- מאפייני מאמר הדעה
- מבנה מאמר הדעה
- מספר המילים הנדרש
- סוגים של מאמרי דעה לבחירה:
- הטור האישי
- המאמר הפובליציסטי

שיטת ההוראה:

- קריאה של ספרות מקצועית בתחומי תקשורת, עיתונאות ואתיקה עיתונאית ויישום המושגים הנלמדים בניתוח דוגמאות.
- דיון קבוצתי בכיתה.

מהלך השיעור:

פתיחה:

המורה תציג לתלמידים את נושא ומהלך השיעור של היום.

גוף השיעור: (הוראה והפעלה)

❖ **חלק ראשון:**

- התלמידים יתחלקו לקבוצות, כל קבוצה שני תלמידים, הקבוצה יתבקשו לקרוא מאמר עיתונאי.
- על כל קבוצה לנתח את המאמר לפי השאלות הבאות:
 - ✓ הגדירו את הנושא המרכזי של המאמר. (דתי, חברתי, פוליטי, כלכלה) ואיך הגעתם למסכנה זו.
 - ✓ האם במאמר ישנם סיבות/תוצאות, הביאו דוגמה אחת מהמאמר.
 - ✓ האם במאמר ישנו מידע סטטיסטי. מה הוא?
 - ✓ האם במאמר ישנם חוקים מידע רפואי. מה הוא במאמר?

- ✓ האם במאמר ישנו סיפור אישי או אנושי.
- ✓ מה הן המלצות כותב המאמר.
- ✓ חלקו את המאמר פסקאות, ומה הוא התוכן המרכזי לכל פסקה.
- ✓ מה היה מעניין בשבילכם כקוראים במאמר.

❖ חלק שני:

כל קבוצה תציג את הניתוח שלה מול שאר חברי הקבוצות האחרים.

סיכום:

בסוף השיעור המורה עם התלמידים, יגדירו מה מאפייניו של מאמר עיתונאי מעניין, התלמידים יזהו סגנונות כתיבה מאמרים ושימוש במקורות מידע שונים. התלמידים יתבקשו: לבחור נושא מהאקטואליה בתקשורת, ולכתוב עליו מאמר דעה.